

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. швдн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПОЛАТА:
Місячно: в краву 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 15
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Розпорошення і консолідація.

Львів, 24. грудня 1927.

Польська виборча ординація до законодавчих установ створює можливість виборчих успіхів тільки для великих партій, для великих організацій, для великих виборчих блоків. Партії й організації дрібні, невеличкі є засуджені на повну невдачу. Не маючи більших виглядів на виборчі успіхи в самостійній чи навіть збірній акції всіх чи кількох дрібних груп, вони всетаки своєю сепаратним виступом можуть підірвати великі організації, можуть спричинити великі шкоди загальній справі. Бо відриваючи хоч би дрібну кількість українських голосів, вони створюють прогалину, через яку успішно пролазить національно й соціально ворожий нам кандидат, зменшуючи тимсамим українське парламентарне представництво — без огляду на його партійну за-
враску.

Ще недавно здавалося, що польський табор буде наскрізь розпорошений у виборчій акції, що розв'язана робота санації й зв'язаних з урядом чинників доведе до зав'язаної внутрішньої боротьби між польськими партіями і групами. Особливо важкі удари раз-враз спалили на сучасній «народові» партії, найсильнішій своїм «кресовим» шовінізмом на українській території. Зате по всім признакам можна було сподіватись, що українські партії виступлять однією фронтою при виборі та тим чином вдасться хоч частинно винищити всі підвалині скелі штудерної виборчої ординації.

Тимчасом — чим ближче до виборів, тим важче ускладнюється наше становище, тим чорніші хмари згущуються над українським громадянством. Польський табор, не зважаючи на свою соціальну сорокатиість, консолідується з кожним днем, а український рухом рівномірно-прискорено розпорошується, розкладається на дрібні атоми.

«Санаційно-урядові чинники, заведені в своїх фантастичних наліях широти на «національних меншостях», звернулися всею силою своєї розкладової акції проти непольських народів взагалі, а проти українців зокрема. Проти українських самостійницьких партій висунули вони хлібодільські і москвофільські ячейки, розбудовуючи їх приспіненим темпом. Одночасно польсько-латинський єпископат узняв на себе ініціативу не лише в справі реституції колишньої «вісімки», але й у справі її розбудови на найширшій національній і католицькій основі. З хвилею появи пастирської оліста (дня 5. грудня) польського єпископа, наступило піднесення настроїв у всіх польських колах. В жвавих розмовах, прихильних дискусіях й конференціях йдуть змагання щодо створення єдиного польського виборчого фронту. Особливо монтується і ціпеніє польський виборчий фронт на «кресах». Тут уже здійснено заклик польського єпископа. На його загальну ініціативу з одушевленням відгукнувся польський «організацій народо-», а опісля вшехполяки, вшестіпівні й халеки. Єдиностайний виборчий фронт польської меншости на Зах. Україні став імперативом моменту. Та всетаки можна було сподіватись, що польські партії на території Зах. України відуть до виборів щонай-

менше чотирма блоками: 1) реакційно-шовіністичним (вшехполяки, халеки і вшестіпівні), 2) направляцьким (ЗНР, Партія Праці і всякі легіонові організації, міщанські гуртки і «санаційно» перемальована бюрократія), 3) Сторонництво хлопське (бриліви) і 4) пепесівці.

Тепер усі ці можливості втратили реальну вартість. Не лише всі польські партії, але й «санаційна» адміністрація перенялася тезами і вказівками листа польського єпископа. Львівський воєвода гр. Борковський (особистий приятель і довіренник марш. Пілсудського) скликав у четвер (22. п. м.) представників усіх польських партій, щоб створити єдиностайний польський виборчий фронт у Сх. Галичині. І справді за винятком пепесівців явилися у воєводи представники всіх польських партій і груп, заявляючи, що єдиностайний за конечністю здійснення єдиностайного польського виборчого фронту. «Лівий» б. пос. Саноча (Стор. Хлопське) зазначив, що

«найважливіше, щоб на окраїнах Східної «Малопольши» всі поляки, побороняючи отруту партійності, об'єдналися в один блок з огляду на необхідність протидіяти елементів. Східна «Малопольша» не може бути тереном боротьби з урядом якраз з огляду на ці елементи. Ліста повинна бути так укладена, щоб не лише самі поляки, але також і інші народності могли на неї розраховувати».

Присутні зійшли до єдиностайного польського виборчого блоку теж клявували кн. К. Чарториский (іменем християнсько-народових, себто б. пос. Матаревич (Халдея), д-р Островський (П'яст), д-р Л. Шталь (вшехполяки) й інші. В дискусії зазначив іще проф. Матаревич, що на випадок виборчої боротьби між польськими партіями, як не було в 1922 р., поляки можуть провести у Сх. Галичині 4—5 послів, а єдиностайний польський блок забезпечує їм вибір 12 послів. Розуміється, в сприятливих умовах навіть більше. У висліді дискусії створено польський виборчий комітет для Сх. Галичини, до якого ввійшли представники: ЗНР, (вшехполяки), ХН, ХД, «П'яст», Людове Об'єднання б. сен. Бойка, Сторон. Хлопське, Клуб Єдності Сто, Клуб консервативної праці, Клуб респ.-демократичний, Зв. Направи Річипосп., Партія Праці, Госп. Союз міщан, поляки мейсегового віроісповідання, жиди-поляки, монархісти і Народова Правия.

Таким чином всі польські партії, загально-національні і класові, групи, гуртки, клуби, ячейки, все, що є гуртки і спольщене, всі живі сили польського громадянства об'єдналися, щоб вибрати з української території якнайчисленніше польське представництво, а тим самим до крайнього мінімум обмежити представництво українського народу.

Аналогічний польський блок на Волині заініціював волинський воєвода Мех. І там усі польські партії і групи приєдналися до нього. А треба мати на увазі, що за цим єдиностайним польським виборчим блоком стоять ще дві великі сили, зразкова, дисциплінована і матеріально випосажена організація польсько-католицької церкви та всебічна державно-адміністративна машина.

Поза цим блоком лишається по-

ки-що польська партія соціалістична. Однак її «сепарація» не має помітнішого значіння, бо вона на цьому терені дуже слаба і незначна. Зрештою, для розбивання українських сил пепесівці встигли вже створити виборчий блок «національно-меншостевих соціалістів» (до якого притягнуто і «Сел. Союз» амбітного й дезорієнтованого б. пос. П. Васинчука), об'єднуючи йому свою «допомогу» там, де не буде виборчих виглядів для пепесівців. А при тому «кресові» пепесівці в дійсності тихенько підтримуватимуть єдиностайний польський виборчий фронт. Коли вони стали остеронь акції польського єпископа з одного боку та львівського і волинського воєвод з другого, то лише про людське око, щоб дезорієнтувати наївних соціалістичних хвостів з «нац. меншостей».

Польська виборча акція йде двома шляхами: під прапором єдиностайного польського виборчого фронту з лістами, на які могли голосувати й інші народності та при допомозі підтримки старої хлібодільщини і насаджування нової у всіх відмінах.

А наше громадянство, — треба то без обиняків підкреслити в цій переважній історичній хвилі, — виявляє жалюгідну картину повного розбиття, розвалу і розпорошення. Тоді, як польські відповідальні чинники, маючи державу і всі добра, які вона їм дає, вичіпять отруту партійності, а щонайменше з цього моменту уступають під тиск як польські партії єдиняться, скучаються до єдиного блоку проти нашої на-
роду, — ми побачимо в себе найчужовидніші відмінні і карлові на-
рости особистого амбіціонізму і партійності. Бо єдиностайність, що порожнює нам страшенні наслідки, якщо в останній хвилі не опам'ятаємося.

А створення єдиностайного польського виборчого блоку на Зах. Україні і насаджування хлібодільщини всіх відмін повинно бути грізним попередженням для всіх відповідальних українських клас, для всіх організацій, для всіх її керівників. Нашою відповіддю на польську акцію повинно бути створення єдиностайного українського національного виборчого фронту на найширшій основі, щоб польському польському протиставити єдиностайний український блок. В моменті, коли на Зах. Україні єдиється польська земельна магнатерія фабриканти, купці, урядовці, ремісники, хлібодільці, білі, менші і зовсім дрібні та польське робітництво, рахуючи ще й на україн. голоси, ми народ селли, робітників і трулову інтелігенцію повинні стати в одну дисципліновану виборчу лаву, в одну виборчу — так скажемо — партію. Це є вимога і наша хвиля. Хто робить наперекір цьому наказові той працює ad maiorem gloriam наших національних представників, той є Геростратом, що нищить єдиний національний єдності, той бере на себе важку відповідальність перед народом і його грядучими поколіннями.

Всі українські діти до української школи! Хто мине свою річку циною і покладе лавину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

За океаном.

З діяльності Об'єднання

З Нью-Йорської «Свободи» довідуємося, що Об'єднання українських національних організацій в Америці вислало знову як дальшу жертву для потерпілих від повені в старім краю суму 4.000 ам. доларів. Разом вислало досі Об'єднання на руки Українського Центрального Комітету у Львові на згадану ціль 10.650 доларів. Збіркова акція на жертви повені в Галичині ведеться в Америці інтензивно далі. В місяці листопада ц. р. мало Об'єднання 10.032.09 доларів приходу. З тої суми вислано: для потерпілих від повені у старому краю (двома наворотами) 7.000 доларів, для українських інвалідів (по половині на допомогу інвалідам і Дім інвалідів) 700 дол., на Рідну Школу 800 дол., на політичних в'язнів 300 дол., на Т-во «Просвіта» в Львові 160 дол., на краєву пресу 125 дол., на ремісничу бірсу у Львові 100 дол., на сироти 100 дол., письменникам 50 дол., Т-ву «Дуг» у Львові 50 дол., на будову захисту для письменників і журналістів 50 дол. Решта дрібніші посылки.

Як організують поміч для потерпілих від повені.

Під заголовком «Український Леп» в Ньюарку, Н. Дж. читуємо в «Свободі»: В суботу, дня 3 го грудня 1927 р., в год. 8 30 з ранку 300 українських жінок та дівач з пущками в руках збирали жертви на поміч постраждалим у старім краю. Всі сходяться до галі, де була українська греко-кат. церква під ч. 249 Корт Ст. Там кожна колекторка отримала пущку, ленту і відзнаки. Там акажує їй місце, де має збирати. Обов'язком кожного українця в Ньюарку підбати, щоб в той день ні одна жінка чи дівачина не лишилась дома. Всі з пущками на вулиці. Такі «українські дні», на яких українські жінки збирають прилюдно латки на потерпілих від повені за дозволом міської влади, відбуваються по численних американських містах.

Сумне явище.

Сумне явище серед нашої заокеанської еміграції — це зав'язата, небережлива в засобах боротьба на церковно-релігійному полі, що ведеться там наче в середовіччю. Зокрема різка, затяжна боротьба на стала в лоні греко-кат. церкви, про що ми свого часу писали докладніше. Ніщо не сприяє обох сторін: прихильників і противників єп. Богачевського, від рішучих, некультурних засобів боротьби, ніщо не вказує на те, що ця безглузда боротьба скоро покінчиться. З зав'язанням, гідним ліпшої справи, поборуються обі сторони безпощадно на вічах і зборах, а також у пресі, так, якби не мали чого кращого до роботи. В «Свободі» з 1. грудня ц. р. помістив «Церковний Комітет оборони греко-кат. церкви в Америці» (за підписами Т. Гриця і М. Дармограя) новий комунікат, з якого довідуємося, що цей комітет продовжує дальше свою акцію проти єп. Богачевського. Між ін. проти єп. Богачевського складання нового комітету заповіданого конгресу (найдалше до трьох місяців), на яким має бути остаточно вирішена доля української гр. кат. церкви в Америці. В

11 лютого

БАЛЬ МЕДИКІВ

50. на будову українського шпиталю.

яким напрямі вона буде „вирішена“. Можна догадуватися. Але чи таке вирішення справи принесе користь українській еміграції, яка була досі остільки суцільною, оскільки держалася ціпкої організації гр.-кат. церкви, можна щонайменше сумніватися. Ми думаємо, що не релігійне розбиття доведе тільки до того, що наша маса в Америці розплинеться без ніякого опору, легко і скоро в американським морю і пропаде в ньому безслідно. Чи того хочуть ініціатори нового конгресу, отже й ініціатори дальшої боротьби, дальшого розбивання наших і так невеликих, до того сильно розпоронених сил?

Особисті вісти.

Канадські часописи подають, що гр.м. Ф. Т. Гаврилюка, свідомого й діяльного канадського українця, що досі тимчасово урядував як інспектор публичних шкіл в окрузі Ростери, перепесено на постійну інспекторську посаду в канорським окрузі, в Саскечевані, в яким живе тожакне число українських фермерів. — З тих же газет довідуюся, що проф. Іван Боберський, колишній організатор нашого „Сокола“, який працює тепер як урядовець корабельної компанії у Вінніпегу, виїжджає в коротку подорож з доручення своєї компанії до Галичини.

Зміна шкільного куратора.

(Стаття надіслана.)

По трагічній смерті д-ра Собіньського став шкільним куратором у Львові д-р Рімер з Познані. Була це людина без сумніву інтелігентна й енергійна, а вийшовши з німської школи мала й деяке почуття законності. В нормальних політичних відносинах і на чистопольській території сповина би свій обов'язок дуже добре. У Львові виявлявся його прихильник тільки тим, що в часі його урядування масове перенесення української учительства на польську територію ніби устало, хоч правда, що він вже й не мав його переносити. Як чужинець по таві і не розумів наших відносин, а через те поглядав на односторонніх інформістів інших членів Кураторії, що мали тебру практику в шкільній політиці. Наслідком того традиційної шкільної політики не припинив. В часописах потувало, кілька українських народних шкіл переміщено в цьому часі через всякі алогізми на утварітні або чистопольські школи. Але ми скажемо, що подавали нашою пресою урядові цифри не віддають далеко всього, що в дійсності

діється. Ми знаємо, що від початку польської управи нашими школами, започатковані від 60 років, не появлялися ніколи списки шкіл, що викладали би котрі з них польські а котрі українські. Через те йе аналіз не аналіз ніхто напевно, який є характер кожної школи. Такою неточністю дається різним типикам свободи перемішувати самовільно українські школи на польські. Знаменне те й те, що коли які свідомі громади постоють за українську школу, то надається їм нарочито польських учителів, щоб своє діло робили. Велавлені повітові (польські) інспектори анають вже великі дороги, що ведуть до польонізації! Таким чином польонізація нашого шкільництва за урядування Рімера правильно продовжувалася.

Ми львовани дожили в цім часі до й особливих благодатей, яких навіть аа влади Грабського не зазнали. І так почали в нас в цім році заходами відомого мінтатора Собіньського (вшехполіка) закривати одинокі в державі гуманістичні українські відділи, що від 9 років існували при академ. гімназії і давали нашій молоді змогу приготуватися до технічних і других практичних заводів. Далеке зазнали ми ще й того, що з нашої однієї народної школи у Львові перетесено подали дві праці старші учительські сили до польських шкіл, а призначено туди провізоричні польські сили. По перевезенні вшехпольські шкільники зі злогобною ціллю, щоб нашу школу ослабити і зникнути. Куратор Рімер потвердив по діло. Ще один заміт піднесено в останнім часі проти уступаючого куратора, а саме: призначення у правителем одної української гімназії людини, проти якої було все українське громадянство. Ця поміпалі мала чисто політичну мету і таким чином влада підпорядковувала виховання української молоді політиці.

Д-р Рімер уступив по році зі свого становища не зі службових причин, але тому, що не відповідав політичним намірам пануючої нині саванійної групи. Про його наслідника Пятляковського мав знаватися міністер освіти, що він вловить українців. Однак ми не віддаємося ніяким ілюзіям і віримо, що від зміни людини на становищі куратора Львівської Шкільної Округи в шкільній політиці нічого не зміниться. Новий куратор не буде як чужинець визнаватися в тутешніх відносинах і буде вести політику, яка стане вислідом його теперішнього „завражного і практичного“ в шкільній політиці до українських шкіл оточення.

Вираді не стало в Кураторії деяких маркантишних представників польонізації українського шкільництва (Гайчак, Петропич і ін.), але остали їх одинокі, котрі не вакупуть давних методів і не спростувать традиції. Для нашого успокосиння підносять нерас дехто, що ми

маємо в Кураторії трьох українських віантаторів, що можуть наших справ боронити. Але таке говорення різне кппам. Бо ми давно знаємо, що в Кураторії обов'язує правило, що українські віантатори мають свої спеціальні ресорти і в інші відділи не сміють втручатися. Зокрема віддано все народне шкільництво всеціло під верховну керму польських інспекторів, котрі орудують нашими школами, як самі хотять. Давно існували в Раді Шкільній Красній автономні члени, котрі мали право в справах наших шкіл збирати голос. Нині нахотімося в такім положенні, що українська суспільність не має в найважливішій ділянці свого життя, в шкільництві, ніякого голосу. А тим самим робить там з нашою школою, що хочуть.

В. Я.

Практичні двохники на Я. Я. Я. як купони на супі, близники, столові гарнітури, хустки до носів, пласки поручає фірма АНТІМ УВЕРД ЛЬВІВ, вул. Галицька 10. Філія в Тернополі, Львові, Стрию, Чорткові.

Найближчі завдання в галузі піднесення сільсько-господарської продукції.

VIII. Сільсько-господарська кооперація.

Трудно піднести продуктивність якоїсь галузі господарства, якщо нема економічних промоторів для того, якщо нема збуту, пспету, високих цін. Під тим оглядом ніби то одну галузь сільського господарства вдалося зрушити з місця. Говорю про молочне господарство. Наша молочарська кооперація росте кількістю і якістю! Остается лише побажати, щоб вона якнайшвидше режничалась на всі українські землі, щоб якнайшвидше з'явилися філії „Молосоюзу“ на Волні, Поліссі, Півалішу, Холмщині і в Карпатах. Остается побажати, щоб найшвидше вродилась у Львові чи біля нього школа техніків молочарства, щоб розпочалась акція для контролю годівлі і продуктивності худоби та вибір найпродуктивніших молочних тварин.

Другою галуззю с.-г. кооперації, яка має всі дані для розвитку на наших землях — є птахівнича кооперація. Зі всіх тваринних продуктів являється найбільш витревалі і найпридатніший до перевозки продукт. Капітал в птахівництві обертається з усіх галузок сільського господарства найшвидше і дає найбільший відсоток. Людської праці ця галузь господарства вимагає дуже багато, і працю ту добре оплачує.

Лише потрібні відповідні знання й організація. Тому утворення ос:

редика птахівничої кооперації, штату інструкторів птахівництва та птахівничої кооперації, школи для підготовки таких інструкторів — все це рахую так само нарівнішню справою, як і справи молочарської кооперації.

З різничих галузок потребує кооперування справа збуту насіння конюшини і хмелю, картоплі, саво, вини та огородини в деяких районах. І тут мабуть треба починати з підготовки персоналу, інструкторів, курсів.

При дальшій праці треба звернути особливу увагу на контрагування за рік—два наперед з видачею під продукти авансів. Як при купівлі, так і при контрагуванні, розплата мусить вестися не лише за кількість а й за якість продукту, а населення про це заздалегідь повинно бути попереджене. Такий метод прибутку с.-г. продуктів у кооперативах позначив би скріпив би позицію агронома і збільшив би потребу в його порадах.

Розвиток і поліпшення с.-г. кооперації вважаю прямим обов'язком „Сільського Господаря“ і гадаю, що план кооперування українського сільського господарства вже розроблений.

IX. Сільсько-господарський кредит.

Як позначено не булаб реорганізація господарства — майже завжди вимагає вона вкладу капіталів у господарство. А між тим добути капітал, добути якусь позичку господарстві-українцеві наразичайно трудно. І тут можна порадити такі заходи:

1. Кооперування засобів виробництва — переловсім організації машинних товариств, зерночистючих кооперативних пунктів, заводівна громадських бугаїв, квурів і т. д., що без сумніву викличе велике заощадження коштів; 2) Економія в ассобах виробництва, собто звернення уваги на ті машини і матеріали, які підносять продуктивність господарства — скажемо плуг, боропа, сім'яла, трієр, штучне угівосня, насіння і по можливості повна ігноранція тих витрат, які лише улегчуть чи опаліжувать працю, або роблять її приємнішою, наприклад: комора, молотарка, сінокосилка, кінні граблі і т. інш. 3) Асекурація засобів виробництва, собто забезпечити себе від повної втрати капіталів підчас пожари і т. п. випадків; 4) Кооперування грошового кредиту — собто масове приступлення господарів до кредитових, опадно-позичкових і т. пол. товариств, а останні до кооперативних сокоів, щихже знов до своєї господарчої централі.

В останніх часах організації Банку Рільничого в Польщі ніби має обіцяти по багатьох питаннях — прелігування селянських господарств. Але покладати великих надій на

Михайло Островерха.

Свято Амвросія.

Нариси з профілю

1.

Січе дрібний, нудний, льомбардський дощ.

Вулиця Лянцоне, що веде на майдан св. Амвросія, звичайно така тиха, самотня, — сьогодні оживлена. Сюди й туди скорою холою вештаються мешканці. При виході вулиці на майдан стоїть старенька бабуса з розложеними метрами на руках і рухом ізомлених очей припрошує покупця. Далі — припертий до одвірка брами старої кам'яниці стоїть довгий, худий муштина. В нього на пальцях обох рук засидіні півнячки, блазні, малин — всі скачуть.

Майдан заставлений рундуками, столиками, візками. Між ними снують ліниво, бездушно, наче в унісон дощеві, люди. Одні поринають, інші висинають у цій метушні ярмарочної гаміри. Ще інші прихильються якістю, цінам товарів. А всього тут є подостатком. Можна дешево набуту теплу овечину, че-

ревики, золоту чи рожеву рибку в шклянці, яка — сердега! — кидається на всі боки, щоб вирватися від людини. Можна набути дешевенько дошестік, каштани печені й сирі, насилені на довгих мотузках, „Боже-ственну Комедію“ Дантого, „Поезію“ Леопарді, „Про куховарство“, фіги, опери — „Сивільський Цирулик“ Россіні традиційно мусить бути на столиках — ярину, овочі, відпустові солодощі. І стоять посумнілі на холодному дощі рожі, фіялки, гвоздики, мімози, притулені до себе: ждуть купців...

Вереск торгу стає сильніший, як дощова нудьга. Час до часу серединою майдану проходить трамвай. В інших частях міста, по головних вулицях, між спішучими, затурбованими мешканцями ця „18“ гонить по своїй дорозі, як очайдух. А тут проходить сонучи, якомсь ніби ніяково, тихцем, майже непомітно.

II.

Раз у рік мілянець приходить у що колись-колись рухливий частину міста, до базиліки св. Амвросія. Приходить до святині, в якій великий муж, громадянин, проповідник віри Христа, захисник пригноблених і понижених, батько вбогих — Амвросій проповідував, організував

політично й релігійно мілянців. Їх прадіди так були полюбili силу духа, відвагу, його хист, що вибрали його своїм єпископом, хоч він іще не був хрещеним.

Бачучи упадок Риму, рішив він створити зі свого міста Міляна, якого був гувернером, столицю світа, заступити Рим. Міляно, в якому імператор Константин Великий у р. 313 видав едикт про свободу релігії й науки християн, мав до цього першешество.

Амвросій не вагається і в імені свого міста являється перед імператором Теодозієм, як местник ображеної моралі і справедливості коначного Риму. Зручно добуває від папи римського конституцію і майже незалежність для мілянської дієцезії, якої сліди в обряді й формі заховані в дечому по нинішній день.

Колиж перші церкви в місті стали осередками релігійної боротьби між аріянами й ортодоксами, він боронить зазвзго й уміло справжні основи віри християн. Були це часи, для нас тепер романтичні, коли єпископ носив не тільки корону й жезл, а й важкий сталевий меч.

Маючи за собою певність і віру, любов і відданість мілянцям, як щирій і строгій проповідник і послідовник навчань Христа, Амвросій

сміливо стає на порозі своєї церкви й загрожує вступ до неї імператорові Теодозієві Вел., який у Тесалонії вигубив у пені мешканців. Тим примушує імператора, занятого католиком, прилюдно визнати свою вину, каятися і покоритися.

Праця Амвросія на полі релігійному, громадянському, політичному заважала дуже на долі Італії. А як отець церкви — мав своїми науками великий вплив на весь християнський світ.

III.

Базиліка св. Амвросія зачеплена нимже в 386 р. Вона византийського стилю і в поході віків збагачувалась і нищили її — сьогодні вона відступулась неначе в затишну західну часті міста. Життя, що тут кипіло, наче стомилось: час випередив його, перебираючи зміст його у свою форму і лишив оте минуле немичним поза собою, за високими мурами кам'яниці, за фабриками.

Широкі переділки, вибудовані в IX в. за часів архієпископа Анксерто ді Біяссено, своєю суворістю і простором пригадують далію давнину. Столпи, яких капіталі з крмїна, прикрашені диваками, казковими фігурами звірат і рослин; до них пригадують нам душу давнини

Банк Різничний газет не тільки не можна, але й неохотно, бо з нього ніхто не матиме ніякої користі! Інша річ, що обов'язком наших різничів доглядати за банком і обслуговувати с.т. кредити для банків, а крім того шукати кредитів по сусідніх банках. Гадаячи, що одержати грошовий кредит буде трудно, але одержати товарний кредит (Варенкредит), оскільки мені відомо, в Західній Європі досить легко. Так, деякі великі машинні фірми, фабрики штучних утворюють навіть вже шукати можливостей на встановлення безпосередніх стосунків з українськими кооперативами по "зй. бк. Збуча та Дністра. І якщо місцеві фірми занадто утискують наші кооперативи щодо цін, якості виробів і умов розплати, то в цюна можливість обійтись без них місцевих фірм і без їх виробів. Лише для цього треба повної консолідації наших кооперативних організацій, повної централізації справи, певної дисципліни і відкриття кооперативних агентур у великих осередках: Лондоні, Берліні, Празі. Наш "Центробанк" у Львові, треба надіятися, з цим завданням справляється.

Агр. Віктор Доманицький.

Пед-виборчий пух.

Збори українців м. Львова в справі виборів.

Народня Організація м. Львова скликала на день 22-го грудня ц. р. Збори своїх членів з цілю вибору українського народнього виборчого Комітету на місто Львів. — Збори отворив голова Н. О. У. м. Львова дир. Амброз Березовський, якого зібрані вибрали предсідником Зборів. На заступника предсідника Зборів вибрано гом. Лаврова а на секретаря гом. Ерстенюка. Після о. прад. Л. Куніцький вголосив реферат про потребу створення українського народнього виборчого комітету для переведення вибору українського національного кандидата з міста Львова. Після оживленої дискусії, в якій брали участь д-р Ол. Марітчак, а також Бертош, Карпак, Стефчак, Галісей, Ігнат о. прад. Куніцький та ін. вибрано на пропозицію комісії-матки Укр. Нар. Виборчий Комітет з складом з 100 членів і Екзекутиву з складом з 25 членів. По виборі Комітету і Екзекутиви ухвалено резолюції, які постановляють взяти участь у виборах до союму і сенату та назначити укр. національного кандидата на місто Львів. Одночасно в резолюціях унормовано функції Виборчого Комітету і відзвано населення до співдання на виборчий фонд.

Що треба знати українсько-му виборцеві.

Про виборчі списки і рекламациі.

Дня 2-го січня 1928. р. районні комісії виложать до публічного перегляду списки виборців, що є управлені до голосування в даному районі. Списки мають бути виложені до 15-го січня включно.

Закон постановляє, що 1) списки мають бути виложені в місцях районної комісії шоденно через 6 годин і то в такім часі, щоб всі виборці могли їх переглядати; 2) Переглядати списки можна кожному, як також можна робити виписки і витяги; 3) Районна комісія мусить оповістити публічно про урядові години.

В кожній громаді мусить завчасу заступитися український національний виборчий комітет, який:

1) починаючи від 2-го січня перевіряє списки виборців; 2) Якщо когось з українських виборців не втєнено до списку, комітетові мусить подати, щоб поминений виборець вніс рекламацию до районної комісії найдає до 16-го (але краще скорше, чим в останній день); 3) Якщо поминеного виборця немає на місці або з інших причин він не може внести рекламациі, мусить внести таку рекламацию хто небудь з комітетових; 4) Якщо в списках до союму, чи до сенату й поміщено неуправлених до голосування, себто таких, що не скінчили до дня 4-го листопада 21 років, або що зайшли до села по 4-ім листопада ц. р. (в союмових списках), чи в сенаторських списках таких, що до дня 4-го листопада 1927 р. не окінчили 30 літ, або що зайшли до села по 4-ім листопаді 1926. р. оглядно були карені карою, що відбирає виборцеві право голосування, то проти таких осіб — комітетові мусить внести до 16-го січня рекламацию до обводової комісії.

В котрому селі не створиться виборчий комітет ізза байдужности виборців, там мусить про те все подати свідомий громадянин — виборець, якому лежить на серці добро українського народу.

Рекламациі можна вносити або на письмі, або устно. Устно в той спосіб, що в урядових годинах приходиться до районної комісії і рекламациі диктується до протоколу урядовому членови комісії. Письменно в такій формі: До Районної (обводової) Виборчої комісії в... (ім'я і прізвище)... замешкалий в громаді... повіту... просить Комісію поминити його (або когось другого) на списку виборців до союму (сенату) громади... тому, що йому прислугоє право вибирання на тій підставі: (тут навести аргументи, на підставі котрих належить право вибирання).

Зволить проте Обводова Виборча Комісія умістити (того а того) в списку ви-

борців до (союму, сенату) в громаді... Місцевість, ант... 1927 р. ім'я, прізвище та точна адреса того, що вносить рекламацию.

Проти відомого рішення Районної Виборчої Комісії треба внести жалобу до Окружної Виборчої Комісії. Жалобу слід вносити на протязі трьох днів від доручення, оглядно оголошення рішення Районної Комісії. Жалоби слід вносити через Районну Комісію.

Всі письма належить писати по українськи. Тільки на Холмщині, Підляшшю і Лемківщині треба писати по польськи. Доповнювання списків і вношення рекламаций — це найважливіший обов'язок в передвиборчому часі. Виповніть його солідно! — Секретаріат Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

До давніх мистецьких форм.

Посвячення іконостасу в каплиці Духовної Семинарії.

Гр. кат. Духовна Семинарія у Львові, що має за собою таку гарну сторінку в українській історії, святкувала 18. ц. м. подвійне свято: день іменни митр. Андрія Шептицького і посвячення іконостасу в своїй каплиці — кисти проф. Петра Холодного а долога артиста Андрия Коверка. На святі, що відбулося в 12 год. в полудне, зібралося під проводом митрополита, єпископа нападільських українців Буджи й о. архипресв. Бачинського святе все наше духовенство зі Львова і численний збір передової української інтелігенції.

Свято зачалось кантатою (Ф. Циммера), яку відспівав хор питомців. Після виступів з привітним словом о. ректор д-р Сліпий, що а своїй промові підніс великі заслуги митрополита в нашому національно-культурному а церковному житті. Зокрема промовець підкреслював вагу заснованого митроп. Шептицьким Національного Музею для цілю нації. Мистецькі зразки і скрби того Музею послужили між ін. і обом нашим артистам неодноразово в часі їх праць біля іконостасу в каплиці Дух. Семинарії. Від часу оснування Нап. Музею наша стара византийська ікона зі всім своїм багатством колірів, зі своєю ніжністю, а передовсім оригінальністю, добула собі знову належну й справедливо пошану на нашій землі. А привернув цю пошану й любов до давньої нашої ікони, відновив її культ на наших землях саме митр. Шептицький своїми книжними дарами на Музей і своїми невисушеними заходами в напрямі збагачення в нашому Музею відділу старих ікон. Щирим побажанням, щоб митр. Шептицький дожив того часу, коли наша ікона занане по всій великій Українській Землі, закінчив о. ректор свою промову.

З черги хор питомців відспівав псалом Бортнянського "Сей день, єгоже сотвори Господь", після чого митрополит в аспісі єп. Буджи й о. архипресв. Бачинського та численного духовенства довершив цю посвячення і благословення нового іконостасу, піднебесного і кивота. Іконостас у византийському стилі, з оригінальним добром фарб та образів і з чисто східними "дарськими воротами", робить дуже гарне враження для ока. Для обох артистів була тут немала трудність з уваги на дуже низьку, зате довжину салю; що трудність вони щасливо поборили. Іконостас має безперечно високу мистецьку вартість, так само значну вартість представляє новий кивот, кований з широго срібла, уфундований за гроші, привезені митрополитом а Рим. (Про ці мистецькі надбання Дух. Семинарії постраждає помістити в найближчих днях статтю знавця-фахівця).

Після благословення іконостасу, піднебесного і кивота хор відспівав інше "Блаженні люди" Бортнянського, а закінчив зголосити митрополитові, єп. Буджи, о. архипресв. Бачинському, обом артистам і всім зібралим. Жаль лише, що цінний хор питомців ні добром голосів, ні зкоханим співаним творів, ні — це вже найменше — своїми солістами не нагадає нічим колишнього хору питомців Дух. Семинарії, що славили в пілому краю, а навіть поза його межам. А при добрій волі навіть з того голосового матеріалу, який а під руками, можна би викресати більше краси і гармонії! І Н

Бліпницію — недокровність усього, відживляючо, побуджує апетит, неопілений серезник для реконвалесцентів

М-ра Кшиштофорського, вино хімово-калізне на єспанській мадаці. До набуття усіх апетитів і догучення. Ціна за фла. 475 зол. пм 240. У власні мистецькі жодати випробує М-ра Кшиштофорського вино хімово-калізне Laboratorium chem.-farm. Mr. M. Ksiaztoforski Tarnow. 12-7

Відгуки дн.

На новий шлях.

Буває пераз, що я думаю про торговельні справи. Найчастіше трапляється мені це, коли лежу в ліжку, а другої днини маю відстати якийсь авторський гонорар. Тоді мрію про те, як би то я добре був зробив, пішовши з малечку до торговлі і маючи нині якусь крамничку.

Встаю собі рано (трохи прикро, але виправ все перемаже), відсуваю зашпир і готово. Гості до тебе роєм, той за пиз, тантой за тантим. Вибирають, торгуються, платять або беруть на кредит, віддають або в пі, — але інтерес іде... пре-красно!

Не те, що в письменницькій фаху. Напишеш, видрукують, обіцяють заплатити, а по заплату дві пари черевиків виходить. Раз не мають часу, раз не мають копів, раз не мають ні одного ні другого, а копів все те вже а, то нема того, хто виплатує. Одним словом: інтерес не іде.

Взявши все те під увагу, перейшов а від мрії до діла. Що — думаю — буду вічно тільки мріяти, тільки фантазією готуватися! Треба донебудь заціпитися, ставити твердого ногою. Зібрав гроші до гроші і вписався в члени "Народної Торговлі". Тако мені прийшлося, бо треба було видати сім золотих як леду. Одначе не на дарию. Маю тепер уділю книжочку, де чорне на білім стоїть не тільки моє ім'я і число 6484, але й таке: "заявлені та впадлені у ділі і дописана днівденда".

Дописана днівденда! Що за приємне слово! Що за богато обіцяючий вислів!

Тепер тільки що до чого, для собі до директорів!

— Скільки там мені належить діли днівденда?

— Будь ласка, а скільки ви маєте владчених уділів?

— Пять золотих

— В такому разі, прошу дуже...

Числять, обраховують, долають, відділяють і врешті виплачують.

Це одно...

А друге — як а вже писав — найважчий у нас початок.

Коли а вже а членом, то хто зна, чи а надірю раду не те... А там -- ех! може в яким небудь магазичку, складі чи ин там...

Став би продавати міг би...

Став би собі чоловік за прилавком і тільки:

— Чим можу служити?

— Що бачите?

— В тій хвилі (як до газетів)

— В цьому менті (як до наладирівців).

Роботи не боюсь, але знаю, що не дуже прив би до українці не дуже вже так "Народню Торговлю" обігають. У жидів те дорожче і не богато гірше.

Кажуть, що "Торговля" проломилась со-кальський кордон", що в Луцьку зможна філію...

— Нарешті — подумав неодн

— Можеб туди? — подумав я.

Ті, що подумали "нареши", — а цікавиту рацію, але чи а маю її а себе "можеб туди"?

Здається ні...

Зачуваю, що до Луцька вислав наш сусід дуже метких директорів до свого "Колка", щоб "налапати" справу. Вони певно не покажуть гиду... З другої сторони наше громадянство — хібаж воно не а тієї самої крові і кости?

Одному буде незручно, другому неприємно, третьому далеко, четвертому негідно, п'ятому неприємно, а декому — а значно...

Поживемо — побачимо.

Повинно треба ждати. Розв'ястися ніди, аргуте біля себе всіх українців — тоді подумую.

Зрештою може й не треба буде зі Львова рухатися.

Свого часу ходили слухи, що "Народня Торговля" носить а наміром (знаменитий опелів) відкрити свої крамничі в передмістях. Чутки прилихали, але "Торговля" може а ще поітись.

Кожний може з'єстатися послом!

Якщо захочуть собі діяльничий Флак у Фрми Львів, Хорущина 11. І. п. Тел. 19-80

В. ШВАРЦ

На стінах під портиками видніють дуже полинялі фрески, які мають більше ліній, як коліру. Біля входних дверей до базилики бачиться добре заховані останки фресків льомбардської школи. Хвилинами з базилики чується сильні, широкі, повні згуки органу — *Maestoso*. Дуже полинялі фрески святих у своїй простоті якось ніяково туляться до стіни: хотілиб мабуть мерщій зникнути зовсім.

В базилиці повно вірних, цікавих. Світло електрики заливає нутро святині. Архітектура її єдина в собі важку меланхолію византийщини і чийний біль готику. На троні а мармору, на якому сидів Амвразій, сидить старенький архієпископ базилики. Обабіч трону в півкруг — крилос. У вглибленні задньої стіни, над троном і над крилосом, богата мозаїка: Христос на троні, по боках ангели. Мозаїка византийського стилю з IX. в. Аскетичне обличчя, в якого рисах бачиться запал, силу; в якому нема тієї ніжности, що руйнує людське життя, перетворює його в неміч, а в якому є одинокі: Борис! Тільки на те й живеш!...

Ліворуч масивна проповідальниця а мармору, з якої Амвразій голосив науку Христа. Ще дальше наліво — ближче відкритих дверей —

стовп, на якому скручений вуж Мойсей. Подает легенда, що при кінці світа вуж засичить.

Престіл, над яким бачиться важкий бальдахім, піддержуваний чотирьома стовпами, подарований архієпископом Анджіальбертом II. в IX. в., це багатство золототканини, дорогих каміннів, емалі. Живий свідок тодішнього льомбардського різьбарства. Престіл поставлений так, що священник, співаючи Богослужбу, звернений обличчям до вірних. Останки амвразійської церковної автономії.

Молитва органів тремтить і відбивається в очак присутніх. На деяких стовпах виблидає, без руки чи без ноги, фрески святих — німецької школи. Вони заслухані в гомін свята, а світло електрики проникає їх різко зарисовані обличчя, їх широкі, добрі очі.

До престолу підходить старенький архієпископ: благословить вірних!

Дитина на руках матері втішено кричачи у тишу вірних: *Mamma! Vedi là? Sant' Ambrogio!*

М. Лиско, 9. грудня 1927.

біля „Народної Торговлі“